

Valtuustoaloite älylaitteiden haittojen ehkäisemiseksi – kohti kännykkävapaata koulua

Älylaitteet ovat tuoneet ihmisten elämään monia hyötyjä ja mukavia viihdykkeitä. Teknologisena keksintönä älypuhelin on mahtava apuväline tiedon etsimiseen, ajankäytön hallintaan ja viestintään. Samaan aikaan on olemassa yhä kasvavaa näyttöä siitä, että älypuhelinikäytöstä aiheutuu myös haittoja ja riippuvuutta erityisesti lapsille ja nuorille. Ruudun tuijottaminen on poissa liikkumisesta ja kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta, mikä on välttämätöntä lasten kehittyville aivoille. Kytkös nuorten fyysisen kunnon heikkenemiseen ja mielenterveysongelmiin on ilmeinen.

Lasten aivojen kehityksen kannalta ongelman synty on selvää. Otsalohkot, jotka ohjaavat tietoista, harkittua toimintaa ja ovat olennainen osa itsehillintää ja houkutusvastustamista, ovat nuorella aikuisella täysin toimintakykyisiä vasta noin 25-vuoden ikäisenä. Teini-ikäisissä nuoret ovat usein myös sosiaalisesti epävarmoja, helposti kaveripiiriin oikkujen ohjattavissa ja kaikenlaisten riippuvuuksien ja sosiaalisen paineen vietävissä. On päivänselvää, että yhteiskuntana rajoitamme lasten ja nuorten mahdollisuuksia ostaa energiajuomia, tupakkaa tai alkoholia tai pelata uhkapelejä. Sama ajattelu on ulotettava älylaitteiden käyttöön ja koulu on tässä ensiarvoisen tärkeässä asemassa vanhempien tukena.

Älykännykkä on siis hyvä renki, mutta karmea isäntä. Kokonaan niistä ei tarvitse luopua, eikä se olisi mahdollistakaan, mutta on aikuisten vastuulla huolehtia siitä, että lasten oppiminen, sosiaalisten taitojen kehitys ja oman käyttäytymisen säätely menevät kasvatusajattelussa etusijalle kännyköihin nähden.

Petteri Orpon hallitusohjelma tunnistaa nämä haasteet ja tarpeen vastata niihin uusien keinoin. Ohjelmaan on kirjattu: "Digilaitteiden käytön lisääntyminen on tuonut mukanaan haasteita niin keskittymiskyvylle kuin fyysiselle aktiivisuudelle. Nämä kaikki vaativat uudenlaisia ratkaisuja sekä otetta nuorisotyön ja -politiikan johtamiseen." Nykyiset keinot ovat siis riittämättömiä. Hallitus on parhaillaan valmistelemaan lainsäädäntömuutoksia, joilla voidaan nykyistä tehokkaammin rajoittaa esimerkiksi mobiililaitteiden käyttöä koulupäivän aikana ja näin vahvistaa oppilaiden keskittymistä opetukseen.

On tärkeää, että Tampere on mukana tässä kehityksessä. Tällä hetkellä perusopetuksen järjestysäännöissä todetaan: "Oppilas ei saa käyttää tietoteknisiä laitteita luvatta tai pitää esillä oppituntien, muun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ja ruokailun aikana. Oppilas pitää huolen siitä, etteivät ko. laitteet häiritse koulupäivän aikana." Tämä on hyvä lähtökohhta, mutta käytännössä jää usein toteutumatta. Ongelma on siinä, että laitteet itsessään häiritsevät lasten ja nuorten aivojen kehittymistä, keskittymiskykyä ja oppimista. Monissa tutkimuksissa kohtuullinen ruutuaika on lapsilla alle kaksi tuntia päivässä ja pitäisi olla itsestään selvää, että koulupäivän aikana ruutuaikaa vietetään mahdollisimman vähän.

Yllä mainittujen seikkojen nojalla esitämme, että lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi Tampereen perusopetuksessa siirrytään kohti älylaitteista vapaata koulupäivää rajoittamalla niiden käyttöä kouluissa nykyistä enemmän sekä opetuksessa että myös oppituntien ulkopuolella, esimerkiksi sopimalla yhdestä "kännykkävälitunnista" päivän aikana, ja lisätään opetuksessa ikätasoisesti lasten ja nuorten ymmärrystä älylaitteiden aiheuttamista haitoista.

Kyseessä on Tampereen Perussuomalaisten valtuustoryhmän aloite, jonka jätän ryhmän puolesta.

Tampereella, maanantaina, 22. huhtikuuta 2024
Erkki Seppänen, varavaltuutettu (ps)